

Νέοι "Ανθρωποι"

ΔΙΗΓΗΜΑ - ΠΟΙΗΣΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: 'Ο ὄρκος (ποίημα).—FR. ENGELS Λόγος στὸν τάφο τοῦ Κάρολ Μάρξ (μετάφραση 'Αλεξ. Ζίτα).—ΚΩΣΤΑ ΘΡΑΚΙΩΤΗ 'Εμβατήσιο σάπλο σκοπὸ (ποίημα).—ΣΤΑΒΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ 'Η ποίηση τοῦ 'Ανθία (μελέτη).—ΑΣΕΝ ΖΑΧΑΡΙΕΦ 'Εμπρός (ποίημα, μετάφρ. Πέτρο).—ΜΕΝΟΥ ΦΙΑΗΝΤΑ Γλωσσολογικά.—ΣΟΥΦΙΑΣ ΜΑΒΡΟΕΙΔΗ Στὸ Γιαπὶ (ποίημα).—† ΓΙΑΝΗ ΦΩΤΙΟΥ Μικρὴ συμφωνία (σάτιρα).—ΜΙΛΙΟΥ ΚΙΡΜΙΖΗ 'Η ἀντίθεση ὁ δρόμος (ποίηματα).—ΗΛΙΑ ΖΙΩΓΑ Τὶ ζητοῦνε οἱ κλερονομοὶ τῆς δυστυχίας (πρόζα).—

Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ: Πέρασε πιά ὁ καιρός!—'Η Μαρία Πολυδούρη κι' ὁ Νίκος Σαράβας.—Πὼς ἀπτορεκλαμάρονται οἱ ἐενοὶ.—Νεοελληνικὴ νοστοροπία.—'Ο ἀγώνας τοῦ Γκάντι.—ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. 'Η ὁμάδα «Τέχνη» ('Ηλία Ζιώγα).—ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.—Ν. Παλαγιωργίου: 'Ανάμεσα στοὺς ἀνθρώπους: (διηγήματα) Στ. Τσ.—ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΝΘΗ Γιάνης Φωτίου (Ε)—ΔΥΟ ΔΙΑΛΕΞΕΙ:—Μὲ δύο λόγια—κτλ.

ΔΡ. 3

ΧΡΟΝΙΑ Α΄ ΦΥΛΟ 5

ΙΟΥΝΗΣ 1930

“ΝΕΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ,,

ΗΜΕΡΙΔΟ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡ. ΑΙ.

“ΝΕΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ,,

ΤΤ Ε,

εἶτε ὅχι δὲν ἐπιτρέφονται.

Lettres et mandats: Elie Zogas
Rue Aristides Kallithea-Athènes

ΣΥΝΤΡΟΜΒΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ :

ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ : ΔΡΧ. 50

ΕΞΑΜΗΝΗ : ΔΡΧ. 30

ΣΥΝΤΡΟΜΒΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ :

ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΔΡΧ. 40

Les manuscrits publiés ou non ne
sont pas rendues.

ABONNEMENTS POUR L'ÉTRANGER
POUR UN AN FR. 40

SOMMAIRE

- M. PAPANICOLAOU : Le serment (poesie)
 FR. ENGELS : Discours sur le tombe de Karl Marx.
 K. THRAKIOTIS : Marche sur un motif simple (poesie)
 ST. TSAKIRIS : L'œuvre du poète Antliias (essais)
 AS. ZACHARIEF : En avant (poesie)
 M. FILINTAS : Rémarques sur la langue greque moderne.
 S. MAVROIDI : Sur le bâtiment (poesie)
 † J. PHOTIOU : Petite symphonie (satire)
 M. KIRMIJI : L'antithése, le chemin (poesie)
 ELIE ZIOGAS : Que demandent les héritiers du malheur

Notre opinion sur les faits du mois — Notre artistique —
La critique des livres — Correspondence.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ Μηνιαίο λογοτ. περιοδ κό. Ἀθήνα.—ΠΝΟΗ Μηνιαία λογοτεχν. ἐπιθεώρηση. Ἀθήνα.—ΝΟΥΜΑΣ Μηνιαίο λογοτεχν. περιοδ. Ἀθήνα.—ΕΛ. ΑΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Μηνιαίο λογ. περιοδ.—LIBRE Δίμηνο λογ. περιοδ. Γαλία.—ΔΕΞ. ΤΕΧΝΗ Μηνιαία ἐπιθεώρηση τῶν γραμμάτων. Ἀλεξάνδρεια.—ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ Μηνιαίο καλλιτεχνικό περιοδ.

ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟ ΜΕΘΥΣΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΣ : Φραγκούλη Κύπρου (συλογὴ διηγημάτων)
ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ : Ε. Λεφκοπαρίδη (μυθιστόρημα).

ΝΕΟΙ “ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΔΙΗΓΗΜΑ - ΠΟΙΗΣΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ
— ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ —

ΙΟΥΝΗΣ 1930 ΦΥΛ. 5
ΔΙΕΦΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ: ΗΛ. ΖΙΩΓΑ
ΑΡΙΣΤΕΙΑΝ 157 ΚΑΛΙΘΕΑ ΑΘΗΝΑ

ΟΡΚΟΣ

Ὅρκίζομαι νὰ νικήσω ἢ νὰ πεθάνω ! . . .
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ
(«Πολιτεία καὶ Μοναξιά.»)

Ὅρκίζομαι στὸν ἄνθρωπο πὼς ἄνθρωπος θὰ μείνω,
πὼς τὸ ἄσπρο χέρι μου ποτὲ ντουφέκι δὲ θὰ πιάσει—
μονάχα γιὰ τὴν τίμια δουλειὰ πλάστηκ' ἐκεῖνο.

Κι ἂν ἔρθει ξένος κι ἄγνωστος, καλῶς τον κι ἄς κοπιᾶσει !
Μέσα στὸ σπῆτι μου κι αὐτὸς κοντά μου θὰ χωρέσει,
Ἄφου μὲς' στὴν ἀγάπη μου χωράει ὅλη ἡ πλάση.

Τὸ κριθαρένιο μου ψωμί θὰ κόψουμε στὴ μέση,
θὰ τόνε κάνω ἀδέρφι μου κ' ἡ μάνα μου παιδί της
κι' ὅταν χωρίσουμε στερνὰ ἡ καρδιά μου θὰ πονέσει.

Στὴν πολιτεία ὅλης τῆς γῆς θάμαι καλὸς πολίτης
κι ὅ,τι μοῦ πρέπει ἀπ' τὴ δουλειὰ θὰ παίρνω κ' ἔχει ἀκόμα
γιὰ νὰ μοῦ δώσει κ' ἡ ζωὴ τόση χαρὰ δική της !

Εἶναι καὶ μπόρες βέβαια ποὺ μᾶς κυλοῦν στὸ χῶμα,
μὰ ὅλα περνοῦνε, τίποτε χωρὶς ν' ἀφήσουν πίσω,
κι ἂν σήμερα ἔχουμε ἀνοιξη χιτὲς εἶχα,τε χειμῶνα.

Ὅρκίζομαι ἔτσι ταπεινά κι ἀθόρυβα νὰ ζήσω,
ὅπως δὲν ἔζησε ποτὲ τῶν κάμπων χαμομήλι
ἔτσι καὶ ποὺ τὰ μάτια μου μὲς' στὴ χαρὰ νὰ κλείσω,

ὀλόγυρά μου βλέποντας πὼς μὲ θρηνοῦνε φίλοι.
Τέτοιος γαλήνιος θάνατος σὲ μᾶς ταιριάζει μόνε
κ' ἡ μοῖρα τέτοιο θάνατο σ' ὅλο τὸν κόσμο ἄς στείλει !

Ὅρκίζομαι στὸν ἄνθρωπο νὰ ζεῖ μόνο γι' αὐτόνε,
τ' ὀρκίζομαι καὶ στὸ ψωμί ποὺ τῶγουνε ζυμῶσει
μ' ἰδρώτα κ' αἵματα αὐτοῖ ποὺ ἀξίζει νὰ τὸ τρώνε !

Μὰ ὅταν κανεὶς τὸ χέρι μου θελήσει ν' ἀρματώσει
κι' ἀλλοίμονο τ' ἀδέρφι μου μὲ βάλει νὰ ξεκάνω,
κλείνω βαθειὰ μὲς' στὴν καρδιά στοργὴ κι' ἀγάπη τόση,
ποὺ ὀρκίζομαι στὸν ἄνθρωπο γι' αὐτὸν πὼς θὰ πεθάνω !

ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ KARL MARX

FR. ENGELS

Τὸ λόγο ἀπὸ τοῦ Fr. Engels πούπε ἀπάνω στὸν τάφο τοῦ Κάρλ Μάρξ στὸ Highgate στὶς 17 τοῦ Μάρτη στὰ 1883⁽¹⁾ τὸν πήραμε ἀπ' τὸ βιβλίο τοῦ D. Riajanov.

Τὸ βιβλίο τοῦτο εἶναι μιὰ συλλογὴ ἀπὸ ἀνάμνησες, ἄρθρα καὶ λόγους γύρω ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ Κάρλ Μάρξ πού μάζεψε ὁ D. Βιαϊανov, γραμμένα ἀπ' τοὺς ἐργάτες τῆς Ἰνδίας, βρῖσκει κανεὶς τὴ μοναδικὴν ἐμφασιὰ νὰ μελετήσῃ τὸν ἰδρυτὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ σὰν «ἀνθρώπο» διανοούμενο κι' ἐπαναστάτη.

«N. A.»

Στις 14 τοῦ Μάρτη, στὶς τρεῖς παρὰ τέταρτο ἀπόγευμα, ὁ πῶς μεγάλος ἀπ' τοὺς διανοούμενους ἔπαψε νὰ σκέφτεται. Ἄφημένος μόνος μὲ μόλις δυὸ λεφτὰ, τὸν ξανάβραμε μπαίνοντας, γλυκὰ κοιμισμένο στὴν πολυθρόνα—μὰ γιὰ πάντα.

«Ὅ,τι ἔχασε τὸ ἀγωνιζόμενο προλεταριάτο τῆς Ἑβρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς σὲ τοῦτο τὸν ἄνθρωπο, ὅ,τι ἔχασεν ἡ ἱστορικὴ ἐπιστήμη, δὲν εἶναι δυνατό νὰ τὸ μετρήσῃ κανεὶς. Τὸ κενὸ τάφημένο ἀπ' τὸ θάνατο ἀπτοῦ τοῦ γίγαντα δὲ θάργῃσαι νὰ γένει ἀντιληφτό.

Καθὼς ὁ Ντάρβιν ἀνακάλυψε τὸ νόμο τῆς ἐξέλιξης τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου, ἔτσι κι' ὁ Μάρξ ἀνακάλυψε τὸ νόμο τῆς ἐξέλιξης τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, δηλαδὴ τὸ ἀπλό ἀπτο γεγονός πού στὰ περασμένα ἦταν σκεπασμένο μὲ τὶς ἀσυναρτησί-ες τῶν ἰδεολογιῶν, κατὰ τὸ ὅποιο οἱ ἄνθρωποι προτοῦ μπορέσουν νὰ σχοληθοῦνε μὲ τὴν πολιτικὴ, τὶς ἐπιστῆμες, τὴν τέχνη, τὴ θρησκεία, ὀφείλουνε πρῶτα νὰ φάνε, νὰ πιοῦνε, νὰ κατοικήσουνε καὶ νὰ ντυθοῦνε· ὅ,τι κατὰ συνέπεια ἡ παραγωγὴ τῶν ὑλικῶν μέσων συντήρησης κι' ἐπομένως ὁ βαθμὸς τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξης ἑνὸς λαοῦ ἢ μιᾶς ἐποχῆς, ἀποτελοῦνε τὴ βιάς ἀπ' ὅπου συμπεραίνονται καὶ συνεπούμενα ἐξηγοῦνται (κι' ὄχι ἀντίστροφα καθὼς ἦτανε μέχρι σήμερα) οἱ κρατικὲς λειτουργίαι, οἱ δικαστι-

κὲς ἀντίληψες, ἡ τέχνη καὶ μάλιστα ἡ θρησκεία τῶν ἀνθρώπων.

Μὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὅλο. Ὁ Μάρξ εἶχεν ἐπίσης ἀνακάλυψε τὸν εἰδικὸ νόμο τῆς ἐξέλιξης τοῦ τρόπου τῆς σύχρονης καπιταλιστικῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἀστικῆς κοινωνίας πού προέκυψε ἀπ' ἀπτόν. Ἡ ἀνακάλυψη τῆς ὑπεραξίας ἔριξε τὴν ἴδια στιγμὴ φῶς στὰ ζητήματα ἀπτό πού πῶς προστά δὲν ἀποτελοῦσανε παρὰ βαθὺ σκοτάδι γιὰ τοὺς ἀστους οικονομολόγους καθὼς καὶ γιὰ τοὺς σοσιαλιστὲς κριτικούς.

Δὲ θὰ μπορούσε νὰ πειθῆσαι κανεὶς ἀπ' τὴ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου περισσότερο ἀπὸ δύο τέτοιες ἀνακαλύψεις. Ἐφτυχιμέ-νος ἀπτό πού θὰ τὰ κατάρφανε νὰ κά-νει ἔστω καὶ μιὰ τόσο σπουδαία!

Μὰ σὲ κάθε ζήτημα πού ὁ Μάρξ ἔ-κανε ἐρεβνες (καὶ τοῦτα τὰ ζητήματα εἶ-ναι πολυάριθμα κι' ὁ Μάρξ δὲν περιορί-στηκε νὰ τὰ πραγματέβεται ἐπιπόλαια) ἀ-κόμα καὶ σὰφτὰ τὰ μαθηματικὰ ἔκανε πρωτότυπες ἀνακαλύψεις.

Τέτιος ὑπῆρξεν ὁ σοφός. Ὅμως στὸ Μάρξ, ὁ σοφός δὲν ἦτανε οὔτε τὸ μισὸ τοῦ εἶναι. Ἡ ἐπιστήμη γιὰ τὸ Μάρξ, ἦ-τανε μιὰ δύναμη πού «ἐγκαλοῦσε» τὴν ἱστορία, μιὰ δύναμη ἐπαναστατικὴ. Κάθε ἀνακάλυψη σὲ μιὰν ὀπιαδήποτε ἱστορικὴν ἐπιστήμη, τοῦ χάριζε μιὰν ἀγνή χαρὰ, ἀ-κόμα κι' ὅταν ἦταν ἀδύνατο νὰ προβλέ-ψει κιόλας τὴν πραχτικὴν ἐφαρμογή. Ὅ-μως ἡ χαρὰ του ἦτανε ὀλουςδιόλου δια-φορετικὴ σὰν ἐπρόκειτο γιὰ μιὰν ἀνακά-κυψη πού ἔφεργεν ἐπανάσταση στὴ βιο-μηχανία ἢ γενικὰ, στὴν ἱστορικὴν ἐξέλι-ξη. Ἐτσι ὁ Μάρξ ἀκολουθοῦσε προσε-χτικὰ τὴν ἐξέλιξη τῶν ἀνακαλύψεων μέσα στὰ ὄρια τῆς ἡλεχτρικῆς καὶ τώρα τελεφ-ταία ἀκόμα καὶ τὶς ἐργασίαι τοῦ Marcel Deprez.

Γιὰ τὸ Μάρξ ἦτανε πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἑνας ἐπαναστάτης. Ἡ συνεργασία μ' ἀπτόνα ἢ ἐκείνονα τὸν τρόπο γιὰ μιὰν ἀ-νατροπὴ τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας καὶ τῶν κρατικῶν λειτουργειῶν πού δη-

μιουργήθηκε ἀπ' ἀφτήνα, ἡ συνεργασία γιὰ τὴν ἀπελεφτέρωση τοῦ σύχρονου προλεταριάτου στὸ ὅποιο ἔδωσε πρῶτος τὴ συναίσθηση τῆς ἴδιας του κατὰστα-σης καὶ τῶν ἀναγκῶν του, τὴ συναίσθη-ση τῶν ὄρων τῆς χειραφέτησης του, νὰ ὁ ἀληθινὸς σκοπος του. Ἡ πάλη ἦτανε τὸ στοιχεῖο του. Καὶ ἀγωνίστηκε μένα πάθος, μὲ μιὰν ἐπιμονὴ καὶ μιὰν ἐπιτυχί-α σπάνιες. Συνεργασία στὴ Gazette Rhénane στὰ 1842, στὴ Vorwaerts τοῦ Παρισιοῦ στὰ 1884' στὴ Deutsche Zeitung τῶν Βρυξελῶν, στὰ 18847, στὴ Nouvelle gazette Rhénane στὰ 1848-49, στὴ New york Tribune ἀπ' τὰ 1852 μέχρι τὰ 1861, δημοσίεψη ἑνὸς πλήθους φιλικῶν, δουλιὰ μέσα στὶς ὀρ-γανώσεις τοῦ Παρισιοῦ, τῶν Βρυξελῶν καὶ τῆς Λόντρας μέχρι τῆς ἴδρυσης τῆς μεγάλης Διεθνοῦς Ἐνώσης τῶν ἐργατῶν, ἐπισφράγισμα τοῦ ἔργου του, ἰδοῦ ἔργα γιὰ τὰ ὅποια ὁ δημιουργὸς τους, μπο-ροῦσε δίκαια νὰ ναί περιφάνος κι' ἂν ἀ-

κόμα τίποτ' ἄλο δὲν εἶχε δημιουργήσει.

Νὰ γιὰ τὸ Μάρξ ἦτανε ὁ ἀνθρώ-πος ὁ πῶς ἀπαίσιος κι' ὁ πῶς συκοφαντι-μένος τῆς ἐποχῆς του. Διώχτηκε ἀπ' τὶς ἀπολυταρχικὲς κυβέρνησεις ὅπως κι' ἀπ' Δημοκρατίαι μένα σωρὸ συκοφαντίαι ἀπ' τοὺς συντηρητικὸς μπουρζουάδες καθὼς κι' ἀπ' τοὺς ἄκρους δημοκράτες. Παρα-μέριζεν ἀπ' τὸ δρόμο ὅλ' ἀφτὰ καθὼς τάχερα, χωρὶς νὰ δίνει προσοχὴ καὶ νὰ-παντὰ παρὰ σὲ περιπτώσεις ἐξαιρετικῆς ἀνάγκης. Καὶ πέθανε, τιμημένος, ἀγαπη-μένος καὶ κλαμένος ἀπὸ ἑκατομύρια ἐπα-ναστάτες ἐργάτες πού ἡ μεγάλη τους ἀ-λυσιδα στὸν κόσμο βαστὰ ἀπ' τὶς μίνες τῆς Σιβηρίας ὡς τὴν Ἑβρώπη καὶ τῆς Καλιφόρνιας. Καὶ μπορῶ νὰ τὸ πῶ λέφτερα: μπορούσε νὰ χεῖ ἀκόμα πολλὸς ἀντίπαλος, μὰ δὲν μπορούσε καθόλου νὰ χεῖ ἐχτὸ προσωπικό.

Τὸνομα του καὶ τὸ ἔργο του θὰ ζή-σουνε ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες.

Μεταφρ. Η. ΖΙΤΑΣ

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ Σ ΑΠΛΟ ΣΚΟΠΟ

*Ἐχομε σφραγίσαι σιῶν χειλιῶν τὴν ἄνοι
τὸ τραγοῦδι
καὶ ὀρροῦμε στὴ δουλιὰ
πάνω ὁ ὀθρανὸς μᾶς κνηγὰ
μὲ τὸ γέλιο πού στὰ γέλια
σνάει.*

*(Ἀνπόδοτοι, σκνφτοί, μάδειανὸ ταγάρι,
τὴ φτωχὴ μας τὴν κοιλίαι
ἑνα ἔσροκόματο τῆς φτιάει
καὶ τοῦ ἀρέντη
ἢ χρυσὴ καρδιά !)*

*Σὰν πουλιὰ κνηγῆμένα ἀπὸ τὴ μπόρα
πῆ στὴ γῆ ποῦναι δικὴ μας,
πῶς γλυστοῦμε
σὲ θλιφτό, σωρὸ, ρυθμὸ
σὰν τὴ μέρα πού πεθαίνει
μᾶς τὰ μαῦρα κιὰδεια
χάη.*

*Στὰ χωράφια, στὰ μπουχὰ τὰ ἐργοστάσια
πολειῶμε
ὡχ ἐσεῖς οἱ δουλεφτιάδες
νύχτα μέρα καὶ τοῦ μύχτου
τοὺς καρπούς μας, γιὰ νὰ νέμουνται οἱ ἄλλοι.*

*Στὴ δουλιὰ μαῦροι συντρόφοι, δουλεφτιάδες
τὸ τραγοῦδι
ἄς κνλάει, χαρωπὸν ὡ σὰν τὸν ἥλιο
σὰν φωτιὰ πού θὰ πυρώνει
ἀπ' τὰ στήθεια κιὰπτό αἶμα
τὸ δικὸ μας.*

*Θὰ μνησῶν καὶ γιὰ μᾶς τὸ καλοκαίρι
τὰ λουλούδια,
τοῦ Μαρτιοῦ τὰ χειλιῶναι
θ' ἀγγαλιάσομε τὸν ἥλιο,
σὰν ὑψώσομε στὰ χέρια
τὶς ἀξίνας.*

ΚΩΣΤΑΣ ΘΡΑΚΙΩΤΗΣ

(1) Δημοσιέφτηκε στὸ Σοσιαλδημοκράτη τῆς Ζυρίχης, στὶς 22 τοῦ Μάρτη στὰ 1883.

«N. A.»

Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΙΑ

Είχαμε βαρεθεί ν' άκουμε τόσον καιρό τους διάφορους παρακμασμένους νέους—γέννημα και θρέμμα της άστικής τάξης—νά μάς τραγουδούν τις χαμένες τους αγάπες, τὰ γκριζα δειλινά και τὰ πένθιμα. Τὰ κακόμοιρα τὰ παιδιά αν και δεν είχαν νά πουν τίποτα πού νά έχει έστω και μιá στάλα αληθινή ποιήση, ωστόσο φόρεσαν τὸ καπέλο τους στραβά και άφτοχειροτονηθήκανε ποιητές! Άκούστε πώς ένας από τους χίλιους μύριους ποιητές χαρακτηρίζει τὸν άεφτό του και τους συναδέλφους του: «Πώς μοιάζουμε με ό ρ α τ α μ υ θ ι σ τ ο ρ ή μ α τ α! — Σε άδρό ravier velin άριθμημένα,—με culs-de-la mire, hors-textes, λεπτά στο γράψιμο— είμαστε για τους λίγους τυπωμένα...» Φαντάζομαι ο ποιητής τέτοιους στίχους μονάχα στην έρωμένη του θά μπορούσε νά τους πει κι' άχι δημόσια. Άς είναι σήμερα δεν είναι καιρός νά μιλήσουμε γι' άφτους όλοι τους είναι άπ' ένα πανί κομένοι.

Όταν τὸν περασμένο χρόνο κυκλόφορησε ο Άνθίας τὰ «Σφυρίγματα του άλήτη» φαίνονταν καθαρά πώς μπροστά μας είχαμε έναν ποιητή αληθινό. Στο βιβλίο του εκείνο ένας άλήτης τραγουδοσε τή ζωή μ' ένα ρεαλισμό δυνατό και πού ξεχώριζε ο προσεχτικός αναγνώστης έναν όπτιμισμό, αντίθετα από κείνο πού θά περίμενε: κλάματα, κατάρες για τή ζωή πού είναι βαριά, δραματισμούς του θανάτου πού έρχεται, και τὰ ρέστα. Ό Άνθίας όμως, έδειχνε πώς ήθελε νά ζήσει, πώς είχε όλη τή δύναμη νά δραματιστεί μιá νέα ζωή. Μας τό λέει καθαρά στο ποίημά του «Νέα ζωή»:

*Με πόνο στα έρεπίτια προσευχήθηκα,
χωρίς ούτε δυό δάκρυα νά χύσω,
και μες τὸ σελιμόφωτο ξεκίνησα
τὴ νέα μου ζωή νά τραγουδήσω.*

Μονάχα ένας αληθινός ποιητής είναι ικανός νά βρίσκει τὸ δρόμο πού πρέπει. Ό Άνθίας με τὸ νέο του βιβλίο «Άγιε Σατάν Έλέησόν με» έδειξε πώς

μπόρεσε νά βρει τὸ σωστό δρόμο. Κατάλαβε πώς ήταν ή Τέχνη κόψει κάθε δεσμό με τὸ λαό, με τις μάζες, καταντάει κούφια και φέφτικη. Ό Άνθίας έκανε πολύ καλά πού άφησε κατὰ μέρος τήν άτομική του ζωή και πρόσεξε άποκλειστικά τήν κοινωνία. Ό ποιητής τώρα δεν είναι ο ίδιος πού τραγουδοσε:

*Φριχτόν εμπόριον τὰ πάντα, γαί, τὰ πάντα
Όλοι, παλιάτοι, μασκαράδες, τρυγητάμε
ο' αυτό τὸ μέγα φρενοκομείο τῆς ζωῆς.*

Άλαξε πολύ. Έγινε άγνωριστός. Τὰ δήματα είναι μεγάλα και σημαντικά, Φαίνεται πώς βρήκε τὸ δρόμο του. Ποτόν βρήκε όμως τὸ δρόμο του; Ψάχνο ντας μέσα στα τελεφταία βιβλία πού στέλνει ή Έβρώπη; Κάθε άλλο. Δεν είχε σκεφτεί ποτέ τέτοιο πράμα! Η ζωή πού τὸν κύκλωνε είτανε τὸ καλύτερο βιβλίο πού θά τὸν έδινε θέματα. Οί μάζες πού δουλέθουν στα έργοστάσια, οί φυλακισμένοι πού κηρύχουν τήν άπεργία τῆς πείνας, τὰ κορμιά πού ιδροκοπούν μέσα στις μηχανές, οί εργάτες πού περιμένουν προστάντζα κτλ. Δεν πιστέβω νά βρεθουνε άφελείς πού θά πουνε πώς τέτοια θέματα δεν πρέπει νά χρησιμοποιεί ή ποιήση και πώς ξεπέφτει και χάνει τὸν άψηλό της προσορισμό και γίνεται μπροσούρα. Βέβαια, στα χέρια ένοσ κακοῦ τεχνίτη ούτε λόγος νά γίνεσαι πώς θά πετύχουνε τέτοια θέματα.

*
*
*

Πολοί είπανε πώς χάθηκε ο Άνθίας με τή νέα του συλογή. Τή βρίσκουν κατώτερη τῆς πρώτης και πώς τάχα γράφτηκε κατὰ παραγγελία από τους κουμουμιστές. Είναι πολύ γελασμένοι. Ίσα-Ίσα τώρα ο Άνθίας έκανε ένα τρομερό σάλτο, δίνοντας έτσι στην ποιήσή του μιá ενόττητα. Δεν είναι ποιητής έξω καιρού και τόπου, ζαίρει πώς άποτελεί κι' άφτός ένα μέλος μιáς τά-

ξης πού τραγουδεί τις λαχτάρες και τους πόθους του. Άκούστε πώς τραγουδεί τις γυναίκες πού ιδροκοπούν στο έργοστάσιο:

*Γι' αυτές ή αγάπη κι' ή όδύνη,
οί χαρές του κόσμου με τὸ ζύγι
πάντα μωτριοῦνται. Δεν υπάρχει
γι' αυτές τὸ φῶς. Η νιότη ή λίγη,
πού τους άπέμεινε, θά σβύσει,
σαν ένα ρόδο θά μαδήσει
μέσα στο βούρνο θά κολύσει.*

Παρακάτω όμως ο ποιητής βλέπει πώς ή ψυχή τους είναι ένα καμίνι και «πώς τὰ στήθεια πού έδωχαν γεννηκαν δεζούβιοι πού θά έκραγουν». Έτέτοι στίχοι θαθεία άνθρωπιστικοί μονάχα ένας ποιητής πού νιώθει τή σημερινή σκληριά μπορούσε νά τραγουδήσει έτσι. Ό χῶρος είναι περιορισμένος και δεν μπορώ νά βάλω δυό τρία τετράστιχα από τις τσουχτερές σάτυρες «Ράς Τάφαρι», «ο πρώην άρχισυντάχτης», «τὸ ιδιώνυμο» κ. ά. Ύστερα τὰ δύο του έρωτικά είναι ποιήματα γραμένα με άισθημα κι' άχι κουφιοαισθηματολογίες. Και τελειώνει τὸ βιβλίο με τὸν επίλογο πού είναι ένα από τὰ καλύτερα και τὰ άρμονικότερα ποιήματά του. Φαίνεται καθαρά πώς εκείνος πού έγραψε τὸν επίλογο είναι ένας επαναστάτης αληθινός πού είναι έτοιμος νά γκρεμίσει χτίζοντας σύχρονα. Άκούστε ένα τετράστιχο:

*Δεν τρέμουνε τὰ γόνα σου κι' είναι σφιγμένη
[πιά ή γροθιά]
κι' ούτε μπορούν τὰ μέλη σου στον πάγκο νά
[ξεκουραστοῦνε].
Είσ' ένα κῆμα όλο φωτιά, μέσ' στο πέλαγο βα-
[διά
βαδιά, στα στήθεια όσων ποοῦν και λυτρωμέν
[άποζητοῦνε.*

Με τὸν επίλογο τελειώνει τὸ νέο βιβλίο του Άνθια, πού μας δίνει τις πιό καλές έλπίδες πώς άργότερα θά μάς δώσει ποιήματα συνθετικότερα και πιό πολύ δουλεμένα πλουτίζοντας τήν νέα προλεταριακή ποιήση μας πού μαζί με τὸν Άνθια τόσο πετυχημένα τραγουδια δώσανε ως τὰ τώρα οί νέοι, όπως ο Α. Νέδας, ο Θ. Σκουρλής, ο Π. Λαμπέτης, ή Σοφία Μαβροειδή, ο Πανσέληνας κι' ο ποιητής πού παρουσιάζουν τραγούδια του με τὸ φύλο άφτό οί «Νέοι Άνθρωποι».

Η χαρά όλων εκείνων πού παρακολουθοῦν τήν πνευματική κίνηση του τόπου είναι μεγάλη πού βλέπουν νά δη-

μιουργιέται μιá παράταξη από επαναστάτες συγγραφείς. Ίσαμε τώρα είχαμε τὰ διηγήματα του Πικρού, Κατηφόρη κι' άλλων. Σήμερα άποχτοῦμε και ποιητές άξιοπρόσεχτους. Η νίκη στο πνευματικό επίπεδο δεν είναι και μικρό πράμα. Κάθε νίκη είναι φυσικό νά μάς κάνει νά σκιρτοῦμε από χαρά. Είναι μεγάλη ή ικανοποίηση κάθε επαναστάτη διαβάζοντας ποιήματα σαν του Άνθια, δηλαδή ένοῦ ανθρώπου ζωντανού κι' άχι παρακμασμένου πού ζητάει ένα σταθρό νά σταθρωθεί, όπως ένας από τους χίλιους μύριους ποιητές μας.

*Χωρίς νά δύνομαι μιá λύση
του αινίγματος μου για νά βρω
μόνος τραβάω στο γολγοθά μου
νά κρεμαστῶ ο' ένα σταθρό.*

Σ. ΤΣΙΑΚΙΡΗΣ

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΜΠΡΟΣ

ΤΟΥ ΑΣΕΝ ΖΑΧΑΡΙΕΦ

*Ποιός τὸ κῆμα μπορεί νά νικήσει;
Νά κολύσει τὸ φῶς μπορεί;
Με τὸ' άστὸς στους αϊθέρες πού λάμνουν
ποιός θά μπόρει σ' άψηλὸς νά βγει!*

*Ποιός μπορεί τὸν κεραινινο βρόντο
νά κολύσει σε μπόρας στιγμή!
τὸ λαμπρόφωτο ποιός νά τὸ πνίξει
πού ξεχνῖνε οκαστὴ άστραπή;*

*Άπ' τὰ χέρια μας μέσα, συντρόφοι,
τὰ τραχεία ξεπηγάει ή ζωή,
μά ποτές δσο πάλλει ή καρδιά μας
κι' άνεοαίνουμε, δε σταματῖ.*

*Μπρός! τὸ κῆμα άφρισμένο ως πετιέται,
δίχως δάλλια, χωρίς διακοπή
του φωτός καθὼς τρέχει ή άχιίδα
κι' ως ο' άστὸς δρμερός κνματῖ!*

*Άς περάσοῦμε μπρός! οα μπορούνι
οα μιá θύελλα βαρεια κι' όλη άκμή
του παλιού κόσμου κάτω νά πέσει,
νά κολύσει ή σασπὴ οικοδομὴ!*

*Μπρός! κι' ως γίνει δικός μας, κι' άπάνω
νάποιος άλλος στα ρέπια ως χρεστῖ,
λαμπερός, δυνατός, μιá εὔτυχία
και μιá ειρήνη, μιá αγάπη νάνθει.*

Μετάφραση

ΠΕΤΡΙ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΔΑΡΙΚΟΣ

Ο κ. Χ. στα Ἀκαδ. ἀναγν. α', και 366 και 393 (ἐκδ. α', 1902) και α', 96 (ἐκδ. β', 1924) λέει πὼς τὸ ἀρχικό τάχα Δαρείκος γράφηκε και Δαρικὸς (με ι) κατὰ τὰ «πολλὰ εἰς—ικὸς», Ὡστόσο ἀρχικός εἶναι ὁ τύπος με ι, γιατί ἡ λέξη δαρίκος, πού τὴν εἶχανε δανειστεί οἱ Ἕλληνας ἀπὸ τοὺς Πέρσες πολὺ προτοῦ φανεῖ ὁ Δαρείος (Περσικά (Daryavus), σήμαινε ἀπλὰ χρυσὸ νόμισμα, κέχουμε μᾶφτὸ τὸ νόημα ἔχει μόνο τοὺς Βαβυλωνίκοις τόπους dariku, darika, μὰ και τὸν ἑλληνικὸ Φιλίππειος δαρίκος=χρυσὸ νόμισμα τοῦ Φιλίππου, πού γράφεται και με ει, παρετυμολογικά ἀπ' τὸ Δαρείος, γιατί ὁ Φίλιππος εἶτανε μεταγενέστερος τοῦ Δαρείου. Γιὰ νὰ πειστοῦμε ἀκόμα καλύτερα ἄς παραβάσουμε τὸ Ἰνδικὸ hariho=κίτρινος και hirapoyam = δηλ. μάλαμα, ἐπίσης τὸ Ζεντικὸ, Zairi=κίτρινος και ziranpam=μάλαμα (κ. Horn Νεοπερσ. ἐτυμολ. Στρασμπούργκο 1893§ 654) Ἀργότερα σὰ φάνηκε ὁ μέγας βασιλεὺς Δαρείος κέκοψε πολλὰ χρυσὰ νομίσματα, τότες σχετίσανε με τούτονε τὴ λέξη και τὴν προφέρανε παρετυμολογημένη (με ει, πού τότες ἀκόμα εἶτανε διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ σκέτο ι), ἔτσι μοῦ λένε ἐμένα τὰ τεφτέρια μου και παρακαλῶ τὸν κ. Χ. νὰ μοῦ ἐπιτρέψει νάχω περισσότερὰ πίστη σὲ τούτα παρὰ σὲ λόγου του, πού πιστεῖδα πρωτύτερα πὼς για τὰρχαία τουλάχιστο δὲ θὰ μᾶς λέει ἀρλομπες, κινωστόσο μᾶς εἶπε δσες κανένας ἄλλος και τὸ δεῖξαμε και τὰποδείξαμε (ΓΓΕ'. γ', 90—100) και καλὸ νάχουμε.

ΒΡΩΜΗΣΤΗΣ

Ο κ. Χ. στα Ἀκαδ. ἀν. α', 546 και α', 159 σημ. βάζει και τὸ βρωμηστής μαζί με τὸ πολὺ ἀρχαίο ὠμηστής = ὠμόφαγος, ὠμοδόρος (Λ454, X67

ΜΕΝΟΥ ΦΙΛΗΝΤΑ

Ω82, Ἦσ. Θεογ. στ. 300 και 311, Αἰσχ. Ἀγ. στ. 827, Σοφ. Ἀντ. στ. 697, Ἡροδ. ε', 92, 2 κλπ.) και λοιπὸν σκληρὸς Ω207, Πλουτ. Ἀντω. 24 και τὸ ἀρκετὰ ἀρχαίο δερμηστής=δερματοφάγος (για κάποιον σκουλήκι) Σοφ. ἀποστ. 397, λυσ. στὸ λεξικογράφο. Ἀρποκρατίωνα στή λ. δερμιστής (ἀντὶ με η) κλπ., πού ἔχουμε β' συνθετικὸ-ηστής ἀπ' τὸ ἐδ-ω=τρώγω κέπρεπε νὰ τονίζονται στήν παραλ. ὡς σύνθετα, μὰ τονίστηκε στή λήγουσα κατὰ τὰ ἀπλὰ τρισύλλαβα: ἀλφηστής, ἐρηπιστής, ἐγκηστής κλπ. ὠστόσο τὸ βρωμηστής θρίσκειται μόνο στὸ Μεγ. ἐτυμολογικὸ με τὴν ἐξήγηση: χορτοφάγος και ὄνος διὰ λιμὸν ὀγκούμενος (ἀντὶ ὀγκώμενος=ὀγκανίζων), πού ὁ Σχολ. τὸ χορτοφάγος τῶχει πιδ σωστὰ φορτοφόρος. Ἀπὸ τὸ Μ. ἐτυμ. πήρανε τὴ λ. ὄλοι σχεδὸν οἱ λεξικογράφοι, γιατί σᾶλλο συγγραφέα δὲ θρίσκειται. Οἱ στίχοι τοῦ Νικανδρου ἀπὸ τὸ ποίημά του Γεωργικά (στ. 29—30) πού τοὺς παραθέτει κιδ Ἀθήναιος (σ. 683ε) εἶναι τούτοι:

«ἦρσε γὰρ χροῦῃ τὸ δὲ πού ἐπὶ μέσον
[ὄνειδος
ὄπλον βρωμήτασ διεκτέλλον πεφάτισται» κτλ.

Ἄλλοι στίχοι τοῦ Νικ. Θηριακ. 357—358 εἶναι:

«νοῦσον δ' ἀζαλέην βρωμήτορος οὐλομένη θῆρ
δέξατο και τε τυπῆσιν ἀμυδροτέρησιν ἰά-
[πτει» κτλ.

ἔπου ὁ ἀρχ. Σχολιαζ. λέει: τοῦ ὄνου τοῦ βρωμήτορος ἦγουν τοῦ ἀγγηστικού παρὰ τὸ βρωμάσθαι.

Ἐπίσης στὸ ποίημ. τοῦ Νικ. Ἀλεξίφ. (στ. 407—409) διδάζουμε:

«ἐν δὲ νυ θροῖσ.
ἀργαλεῖν μεσάτοισιν ὄνειδείην ἐπέλασσε
δεινήν βρωμήντος ἐνανθήσασα (1) κορύνην-
[(2)» κτλ.

(1) Ὁ κώδικας ἔχει ἐναλδήσασα, τὸ ἐνανθήσασα εἶναι κατὰ διορθωση.

(2) Κορύνην ἐδῶ σημαίνει τὸ αἰδοῖο τοῦ ὄνου (ΓΓΕ' γ, 48—58).

ἔπου ὁ ἀρχ. Σχολιαστ. ἐξηγεῖ: βρωμή-
εντος τοῦ ὄνου
και (στ. 486—487)

«ἄλλοτε βρωμήεντος ἀμελγόμενος γάλα πίνου
ἢ χύτρω τήξας μαλάχης λιπόωντας ὀρά-
[μινους» κτλ.

ἔπου πάλι ὁ ἀρχ. Σχολ. δίνει τὴν ἐξήγηση: βρωμήεντος τοῦ ὄνου παρὰ τὸ βρωμάσθαι.

Λοιπὸν τὰ: βρωμήτης (πρὸ ἀργήτης, αἰγλήτης καλ.) και βρωμητής (πρὸ βλ. αἰτητής ἀλητής κτλ.) βρωμήτωρ, βρωμήεις, εἶναι ἀπλὰ δηλ. ἔχει σύνθετα, γίνονται ἀπὸ τὸ βρωμάομαι και σημαίνουν τὸ γάιδαρο πού γκαρίζει. Τὸ βρωμηστής δὲν εἶναι ἄλλο ἀπ' τὸ βρωμητής και εἶναι ἴσως κατασκέβασμα τοῦ λιξικογράφου πού τῆγραφε στὸ Μ. ἐτ. με σ κατὰ τὸ ὁμοιονόημο: ἐγκηστής. Οἱ Siddell και Scott δὲν ἔχουν ὀλότελα τὸν τύπο βρωμηστής,

Λοιπὸν ὁ κ. Χ. χωρὶς νὰ προσέξει καθόλου πήρε τὸ βρωμηστής=γκαριστής πὼς εἶχε β' συνθ. τὸ -ηστής τοῦ

ἔδ. -ω και τῶθαλε και τούτο κοντὰ στὰ ὠμηστής, δερμηστής πού εἶπαμε, ἐνῶ τὸ σωστὸ εἶτανε νὰ τᾶφρσει ἀπτὸ δζω (ΓΓΕ., β', 92), γιατί ἂ δὲ γινότανε ἀπ' τὸ βρωμάομαι πού θὰ πεί γκαρίζω ἔπρεπε νάχει α' συνθετ. τὸ βρῶμη πού σημαίνει βρῶμα δηλ. φαγί, και ἔχει βρῶμη=χορτάρι, γιατί ἀπτὸ γράφεται με ο. Μὰ ὁ ὄνος δὲν τρώει φαγιά, για τούτο ὁ Σχολ. διορθωσε τὸ χορτοφάγος τοῦ Μ. ἐτ. σὲ φορτοφόρος. Ὡστε δπως και νὰ τὸ πάρουμε βρωμηστής σημαίνει γκαριστής κιδχι βρωματοδόρος δηλ. φαγητοφάγος καταπὼς μᾶς τὸ σεβίρησε ὁ κ. Χ. πού δὲν προσέχει νάναῖ ἑλληνιστής ὁ ἴδιος ἀλλὰ δὲν παραλείπει νὰ λέει ἀνελληνιστοὺς τοὺς ἄλλους.

Φαίνεται πὼς ὁ ἐτυμολόγος πήρε τὸ βρῶμη για χορτάρι, για βρῶμη δηλ. και τὸ -ηστής ἀπ' τὸ ἔδω και τὸ ξήγησε κατὰ πρῶτο χορτοφάγος, πού μὴν μπορώντας νὰ τὰ συνταιριάξει ὁ Σχολ. διορθώνει τὸ χορτοφάγος σὲ φορτοφόρος.

ΣΤΟ ΓΙΑΠΙ

Στὸ ἐφτάψηλο γιαπὶ τῆς γειτονιάς
καθημερῶς τὰ μάτια μου ἀνικρῶζουν
τὸ μόχτο τὸ βαρὺ τῆς ἀργατεῖας.
Φτωχοὶ μαστόροι δλημερὶς πασιάζουν
νά βγάλουν τὸ ψωμὶ τῆς φαμελιάς.
Οἱ σκαλωσιῆς ἀπὸ τὸ βάρος τρίζουν
κι ὄλο και πιδ ψηλότερα τὸ χτίζουν
τὸ σπῆτι τὸ τρανὸ τῆς ἀρχοντιᾶς.

Σκλάβοι σὲ κάθε γῆ, σὲ κάθε χώρα
ἀπ' τὰ βαρεῖα σας στήθη θὰ ξεσπάσει
στὸ σάπιο κόσμο τῆς ὀργῆς ἡ μπόρα.
Κι ἀπ' τὰ τραχειὰ τὰ χέρια σας στημένο,
τὸ πιδ ψηλὸ γιαπὶ πού θάχουν φτιάσει-
τῆς δικαιοσύνης τὸ ναὸ, προσμένω.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΒΡΕΙΔΗ

Οι «Ν. Α.» βρίσκονται στην εφχαρίστηση να παρουσιάσουν από τις στήλες τους έναν νέο ποιητή, που τα δύο του τραγούδια δείχνουν πώς είναι αληθινό ταλέντο. Η νίκη στο πνευματικό επίπεδο όπως γράφει σ' άλλη σελίδα ο συνεργάτης μας είναι κάτι το σημαντικό. Ελπίζουμε πώς θα συμφωνήσουν και οι αναγνώστες μας.

(Ν. Α.)

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΝΤΙΘΕΣΗ

Μέσ' τὰ ὄγρὰ
καὶ σκοτεινὰ ὑπόγεια οἱ σκλάβοι,
φυτοζωοῦνε ...
Μέσ' τὰ παλάτια,
τὰ χαλιά, τὰ φῶτα οἱ ἀφεντάδες,
γλεντοκοποῦνε ...
Οἱ σκλάβοι πὸν ἡλιμερὶς
πεθαίνουνε σὴν κούραση
δὲ βλέπουνε τὸν ἥλιο ...
Τοὺς σκλάβους ὅλα τοὺς κυνηγοῦνε
ὅλα τοὺς κατατρέχουνε ...
Οἱ φυλακὲς κ' οἱ ἀλυσίδες
εἶνε γι' ἀφτοὺς ὁ ἥλιος
—ἥλιος γι' ἀφτοὺς εἶν' ἡ φωτιά
τὸ σίδερο κ' ἡ πείνα ...

Οἱ ἀφεντάδες
πῶλο κοιμοῦνται καὶ γλεντοῦναι
δὲν ξέρον ἀπὸ κούραση,
μῆτε κ' ἀπὸ ζαλάδες
ποὺ φέρν' ἡ ἀνιερόλυσα
—ξέρον μονάχα νὰ δολοφονοῦνε,
νὰ κλέβουν καὶ νὰ ποδοπατοῦνε ...
—ἥλιος γι' ἀφτοὺς εἶναι τὸ σῆμα μας ...
Μέσ' τὰ ὄγρὰ
καὶ σκοτεινὰ ὑπόγεια οἱ σκλάβοι,
φυτοζωοῦνε ...
Μέσ' τὰ παλάτια,
τὰ χαλιά, τὰ φῶτα οἱ ἀφεντάδες,
γλεντοκοποῦνε ...

Ο ΔΡΟΜΟΣ

Κάθε πρωτὶ μὲ τὸν κασμὰ στὸν ὄμο
τραβᾶμε, προχωρᾶμε
γιὰ τὴ δουλιὰ.
Ἀμίλητοι καὶ σκεφτικοὶ
πέρνουμε τὸ στρατὶ
ποὺ φέρνει πρὸς τὸν κάμπο ...
—ἔκει μᾶς περιμένει ἡ δουλιὰ,
δουλιὰ βαριά καὶ ἄχαρη
μέσα στὰ χώματα τὶς πέτρες ...
Τὰ μοῦτρα μας ἀγριέβουνται,
τὰ μπράτσα μας χαλκέβουνται,
οἱ χεῖρες μας ροζώνουν
κ' ὁ ἰδρωτίας ποτάμι
μουσκέβει τὸ πονκάμισο

ἀπ' τὴ δουλιὰ.
Ἀνάπαψη δὲν ξέρονμε τί πᾶ νὰ πεῖ !
—ἔτσι τὸ θέλει ὁ ἀφέντης : τὸ σκυλί !
Ἰδροκοποῦμεν ἡλιμερὶς
κ' ἀποβραδὶς
μουγγοὶ καὶ σκεφτικοὶ
πέρνουμε τὸ στρατὶ
μὲ τὸν κασμὰ στὸν ὄμο
ποὺ φέρνει σὴν καλύβα ...
Ἀφτοῦ μᾶς περιμένει ἡ γυναίκα
χλωμὴ κ' ἀνεμικὴ
καὶ τὰ παιδιὰ
φτωχὰ καὶ πεινασμένα ...

ΜΙΛΙΟΣ Κ ΡΜΙΖΗΣ

ΤΙ ΖΗΤΟΥΝΕ ΟΙ ΚΛΕΡΟΝΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΖΙΩΓΑ

Εκατομύρια είναι οι ψυχές εκείνες που έρχονται διαρκώς στον κόσμο χωρίς να το ζητήσουνε και χωρίς να το επιθυμήσουνε. Χιλιάδες αμέτρητες είναι όλα κείνα τα παιδιά που βλέπει κανείς σε κάθε γωνιά ολάκερον του κόσμου που βλαστημούνε π' τα δεκαπέντε τους τα χρόνια την ώρα και τη στιγμή που ανοίξανε τα μάτια τους. Αφτό πούναι ταποτέλεσμα τόσων λόγων που όταν εξετάζει κανένας τη φρικὴ θα νοιώσει να τονε περιζώνει, το βλέπει ο κανένας μας όπου κ' ἀνε γυρίσει να διξί. Ἐτσι στο προάστειο που κάθουμαι, υπάρχει μὲν ομάδα μεγάλη ἀπὸ ψυχές που ἤρτανε στον κόσμο ἐνῶ δεν το θέλαν ασφαλῶς γιατί δεν το ζητήσανε. Ἄλες φορὲς οἱ στρατιῆς ἀφτῶν των παιδιῶν που διαρκῶς μνήσανε τυφλὰ ἐνῶ τα καθαρὰ τα μάτια τους ἀνικρίζανε το φως του ἡλίου, σήμερις προσπαθοῦνε νανοίξουνε μόνο τους και τα μάτια του μυαλοῦ τους. Το ξέροννε τόσο καλά, πὼς ἀφτοῦ κρέμουνται ὅλοι οἱ νόμοι κ' οἱ προφήτες. Τί να κάνουν ὅμως ἀφὸν τους ἀρνοῦνται οἱ λόγοι και δυνατοὶ τα φῶτα που τόσο πεισματικὰ γιὰ το μικρὸ τὸν εαφτό τους τα κρατοῦνε. Πάντα ἀφτῶς οἱ μάζες, ἀφτὰ τὰ πλήθη των παιδιῶν που αν κ' ἀνήκουνε σ' ὅλα τα «ἐθνη» και σ' ὅλες τις θρησκείες, ἔχουνε τα ἴδια τα γνωρίσματα : τις ἴδιες βλέψεις, τα ἴδια ἰδανικά, τους ἴδιους σκοπούς. Ως ταχτές, ἦτανε καταδικασμένα στην αἰώνια ἀφάνεια και στο σκοτάδι και σ' ἕνα μαρasmus που ἀπὸ χρόνια ἔχει ἐξέλιξη και γένεται κ' ὅλο πὼς φυσικῶς. Σήμερις ἔχουνε συνείδηση της θέσης τους ἀνάμεσα στους ἄλους που θέλουνε νὰ τα κρατοῦνε πάντα σ' ἀπόσταση. Τα παιδιὰ λοιπὸν ἀφτῆς της ομάδας που υπάρχει στο προάστειο όπου μένω, είναι κάπου 15-20 και της ἴδιας ηλικίας. Ὅλα τους ἔχουνε την ἴδια σκεδὸν κατατομή, τα ἴδια ζωηράκ' ἔξυπνα μάτια, τα ἴδια μελαπὰ πρόσωπα, τα ἴδια νεβρωμένα ἀπ' τὴ βαρεία και τον κασμὰ μπράτσα, τα ἴδια ξεσκί-

σμένα ρούχα, τα ἴδια κάτασπρα δόντια, τις ἴδιες κινήσεις, τα ἴδια φερσίματα, την ἴδια κ' ἀπαράλαχη ηχηρὴ φωνή. Συγκεντρώνουνται σ' ἕνα μικρὸ ἐξοχικὸ ζαχαροπλαστείο. Ως ἐπροχίτες ἀκόμα, τα περισσότερα ἦτανε κυριολεκτικὰ παιδιά, με κοντὰ τρύπια παντελόνια και ξυπόλυτα. Τώρα ξειναχτήκανε και ορθώσανε ἀνάστημα. Τους εἶδα ἐχτῆς το βράδυ που στάθηκα ἐκεῖ κοντὰ τους ἐφηβους ἀφτοῦς. Ὅλοι τους με κοιτάξαν ἐρωτηματικὰ και παράξενα και ἐχτρικὰ λίγο. Τα μάτια τους καρφωθήκανε ἀπάνω μου. Ἀμέσως ἔχαν κάνει τον ξεχωρισμό. Ἀφτὸς—θὰ εἶπαν—εἶναι οχτρός μας ! Φορεῖ, ὅτι φοροῦν ὅλοι οἱ πλοῦσοι—θα διαλογίστηκαν. Ὑστερα στα φανερά κάτι ψιθύρισαν ἀναμεταξύ τους. Ο συνοδὸς μου με πληροφοροῦσε. Εἶναι κομμουνιστῆς—μου εἶπε. Χαμογέλασα και στο μεταξύ φύγαμε. Στο σπίτι ἕκατσα μόνος σε μὲν ἀναπαφτικὴ πολυθρόνα, στα σκοτεινὰ—Κι' ἀφησα τη φαντασία μου να κηδεμοῦ νέβεται ἀπ' το λογικὸ γιὰ να πετάξει με τα φτερά της τανυσμένα ὅπου ἤθελε ...

Πήγεν η φαντασία μου λίγα χρόνια πίσω, πετώντας χαμηλὰ-χαμηλὰ πάνω π' τις στέγες των ἐργοστάσιων και των χαμόσπιτων. Ἐκανε μὲ βόλτα σ' ἀλάκερη την οἰκουμένη. Εἶδεν ἀσπρους ἐργάτες μαβρισμένους ἀπ' το κάρβονο και την πολὴ δουλειὰ, εἶδε μάβρους σκελετωμένους και λιγνὸς σκλάβους να δουλέβουνε ἀκατάπαφτα κάτω ἀπ' τον πύρινον ἥλιο της Ἀφρικῆς—στη φλεγόμενη ἐρημο, εἶδε κίτρινους εκατομύρια να ἐργάζουνται μέσα στα ἐργοστάσια και μέσα στις γης τα βάρη, στα μάβρα σπλάγγα του χώματος, στα ἔγκατα της πέτρας. Ἐφαξε να βρεῖ την αἰτία και δεν ἀργησε. Κ' ὕστερα ἄμα πείστηκε, ὅλους τους κάτοικους της γης τους χώρισε σε δνὸ μέρη : σε δυνατοὺς κ' ἀδύνατους, σε φτωχοὺς και πλοῦσιους, σε ἀνθρώπους και σε χτήνη και σε λογικὰ ὄντα

καλ σε τετράποδα. Και είδε πως οι αδύνατοι, οι φτωχοί, οι άνθρωποι, τα λογικά όντα, ήταν οι πολλοί, όλος κόσμος και πως οι δυνατοί, οι πλούσιοι, τα χτήνη, τα τετράποδα, ήταν οι λίγοι, μιά φρούχτα. Αφτή η κατάσταση ήταν ταποτέλεσμα της αισχροής εκμετάλεψης, της ολοφάνερης αδικίας που γενότανε σε βάρος των πολλών απ' τους λίγους. Η αιτία κ' οι συνέπειες της οι απάνθρωπες. Μονοπώληση της ανθρώπινης ζωής, της ζωής χωρίς βάσανα και χωρίς πίκρες απ' τους δυνατούς. Προχώρησεν ύστερα πιό βαθειά μέσα στους αιώνες, κ' είδεν η φαντασία μου την αλήθεια, τη δικαιοσύνη, τη λευτεριά, το φώς, να κατατασώνονται απ' τους λίγους, να βρωμίζονται και να χτυπιούνται. Κοίταξ' τους πολούς που δεν είχαν συναίσθηση της αποστολής τους γιατί αφτό θέλανε οι δυνατοί. Θέλησε να βρει τό λόγο. Πως κατάφεραν ν' αποκοιμίσουνε τόσον αμέτρητο χρόνο οι λίγοι τους πολούς; Και τη ματιά του έριξε απάνω στα μέσα που διαθέτανε τα χτήνη. Είδε τις θρησκείες και τα όργανα τους, είδε τα σχολεία, τους δασκάλους, και τα λόγια τα κενά από κάθε έννοια: πατριδα, πίστη, φυλή, δόξα, οχτός, νίκη, ήρωας, θρίαμβος που μάγεβαν τους βουτηγμένους στο σκοτάδι... Καταγαχαχισμένη η φαντασία μου έφυγε κ' απομακρύνθηκε. Μπήκε στα στίβια. Στα πολά η χτώχεια, η δυστυχία, το κακό, ήταν οι σύντροφοι τους. Οι σύντροφοι της καλύβας και του υπόγειου! Στάλα, τα λίγα, τα παλάτια μέσα, πλούτος και κλιδή, άνεση για τους αφεντάδες κ' εφτυχία, γυναίκες που διασκεδάζανε την πλήξη του οικοδεσπότη με τα κάλη τους και τους χορούς και τους αμανέδες τους μακρόσυρτους, κήποι, λουλούδια όλων των τόπων και των ειδών, αμάξια, δούλοι ένα σωρό, πέτρες αστραωτερές, σπάνιες κιάχρηστες στον άνθρωπο, φαγιά και κρασιά απ' όλα τα μέρη της οικουμένης, γλέντια και όργια!... Έφυγε κ' απ' εδώ και γύρισε σάλους τόπους και σάλους καιρούς. Είδε καράβια ολάκερα να μεταφέρουνε πλήθια μάρβρων ανθρώπων για πούλημα ως εμπόρεμα που διενεργούσαν δυό άσπροι «πολιτισμένοι»!! Δέ βάσταξε και κάνοντας μιά κίνηση απότομη επέστρεψε στη θέση της. Αφησεν εμένα τον ίδιο να εξετάσω «Δε βόστω πιά. Πάγαινε συ. Σκάληξε και βρες τις αιτίες. Στην αρχή—μου είπεν η φαν-

τασία—θα ξεγελαστεί, γιατί πάντα η αλήθεια θάναι παραλαγμένη απ' τους πτήθειους. Ανασήκωσε την πέτρα τη βαρεια, από κάτω θα βρεις κείνο που ζητάς». Σηκώθηκα σά βιαστικός, άνοιξα την πόρτα και πήρα δρόμο για την εξοχή. Ο αγέρας με φύσηξεν, ήρτα στον αφτό μου. Άρχισα να σκέφτομαι όμως πάλε τα λόγια της φαντασίας μου. Το τι μου παράγγειλε να κάνω. Έπρεπε να εχτελέσω την εντολή. Τάχα κ' εγώ ο ίδιος, ο εαφτός μου, το ίδιο δεν ήθελα;

ΔΕΝ ΠΗΡΑ μαζί μου κανένα βιβλίο σοφού άντρα η γυναίκας και κανένα λόγο ξένου δεν είχα στο νου μου για την έρεβνα. Έπρεπε ωστόσο να χαράξω κάποιο δρόμο, ώστε να μην πέσω σε σφάλματα. Τι θάκανα το λοιπόν; Θάβρισκα οπωσδήποτε τις αιτίες της δυστυχίας που κληρονομούνε οι πατέρες—σκλάβοι στα παιδιά τους—δούλους, από γενεά σε γενεά. Αφησα τό μυαλό μου ελέφτερο να βρει το βρόμο που δεν άργησε να τον ξεχωρίσει. Θακολουθούσε τούτο το μονοπάτι;

ΔΕΝ ΕΙΔΕΝ η φαντασία μου τους ανθρώπους χωρισμένους σε δύο στρατόπεδα;

Ναι.

Δεν τους είδε νάχουνε διαφορετικές σκέψεις, διαφορετικά γούστα, άλλους λογισμούς, διαφορετική νοοτροπία, να μη μοιάζουνε;

Ναι.

Πρώτα όμως απ' αφτά πως ήταν οι άνθρωποι;

Η φαντασία δε μας τόπε.

Θα το βρούμε μαζί, δεν πειράζει.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ όντας βρέθηκε στη γης απάνω, θέλησε να εξασφαλιστεί απ' τους κίντυνους που τον απειλούσανε. Απ' τ' άγρια θηρία, τα στοιχεία της φύσης, τους κεραβρούς, τις πλήμυρες, τις τρικυμίες, τους άνεμους, τις χάλαξες, τις βροχές, τους πάγους. Αφτό το κατάφερε. Όμως έπρεπε και να φάει. Στην αρχή, νομίζοντας πως μόνος του με τους άλλους σύντροφους βρισκете στη ζωή, κυνηγούσε αμέριμνα πούλια και ζαρκαδία. Μιά μέρα ενώ κυνηγούσανε μερικοί από δάφτους για να φάνε, ανταμώσανε πολύ αναπάντεχα και ξαφνικά στο δρόμο τους μιά

άλην ομάδα απ' άλλους ανθρώπους που κ' αφτο το ίδιο κυνηγούσανε πετούμενα και αλάφια. Κ' οι δυό ομάδες ταραχτήκανε πολύ, γιατί πολύ τρομάζανε απ' το ξάφνιασμα. Γλήγορα όμως νοιώσανε τον κίντυνο και χύμηξεν η μιά ομάδα απάνω στην άλλη. Αλληλοφαγωθήκανε γιατί χτυπηθήκανε άγρια πολύ και στο τέλος της γιγαντομαχίας η μιά ομάδα απ' τις δυό βγήκε νικήτρα. Πήρε τους αιχμάλωτους γύρισε στα μέρη της. Τότες αρχέφανε να συλογοιούνται και τόδες μελοντικούς κιντύνους. Προετοιμαστήκανε το λοιπόν για κάθε ενδεχόμενο και περιμέτανε πάντοτες έτοιμοι την επίθεση στα κυνήγια τους και στα καταλήματα τους ακόμα. Στο μεταξύ, απ' τον πρώτον αγώνα, απ' τον πρώτο πόλεμο των δύο ομάδων, ένας άντρας διακριθήκε απ' την νικήτρα ομάδα για τη δύναμη του, για το θάρρος του, για την αγριότητα του. Ε! λοιπόν, αφτός ένοιωσε την υπεροχή του και τη σημασία τούτης και αφτή απ' τη στιγμή αρχέβει ο ζυγός! Ο άνθρωπος που «διακριθήκε» στην πρώτη συμπλοκή, στην πρώτην άγρια σύραξη για την απανθρωπία του, γίνεται δεσπότης!

Λοιπόν;

Το ίδιο συνέβηκεν απαράλαχτα μόλες τις ομάδες των ανθρώπων που ζούσαν σπαρμένοι σόλες τις γωνιές της γης, τον καιρό που φανήκανε κάτω απ' τον ήλιο, γιατί όλοι τους ε'χανε ανάγκες κέπρεπε φυσικά να ψάξουνε για την τροφή τους. Στις εξόδους αφτές απαντήσανε σιγάρι λαγκάδια μέσα οι πρωτόγονοι με τις μακρυνές γενειάδες και τα μακρονά τα μαλλιά, με τα γαμψά τους νύχια, με τις μασέλες απ' έξω που πηδούσανε σα μπάλες λαστιχένιες κ' ανεβαίνανε και σκαλώνανε στα πανύψηλα δέντρα με την εφκμηνησία που βλέπομε σήμερα στους πύθηκους, τον

ίδιο τον εαφτό τους. Σε τίποτα δε διαφέραν αναμεταξύ τους. Το αίτημα της αφτοσυντήρησης κυριαρχούσε και κανόνιζε τη ζωή τους. Αδιάκοπες σύγκρουσες γενούσανε ολόένα τη διουνχία κ' εξαγριώνουνε πιότερο τους αφεντάδες που πιά αναφανήκανε σωρό. Τούτος το λοιπόν ο δεσπότης έκανε από μιάς άρχής κατοχρηση των δικαιωμάτων που οηγάσιγα τον παραχωρούσανε οι άνθρωποι του γιατ' ίδε πως διέφερε απ' τους δικούς του στη δύναμη. Δημιούργησε και τούτος οικογένεια. Έπρεπε κ' αφτοί σαν άνθρωποι του αφέντη να περνούνε ήσυχα και ξένοιαστα. Τους τρέφανε οι άλλοι—οι πολλοί. Περάσανε χρόνια, διαβήκανε καιροί!... Το κύμα της δύναμης τ' αφέντη όλο και φούσκωνε και γιγαντωνε! Έφτασε στιγμή που τόση κατάχρηση έκανε των δικαιωμάτων του ώστε ν' αφαιρεί και τη ζωήν ακόμα των «υπηκόων» του! Αφτός πιά κανόνιζε όλες τις υπόθεσες γιατί αφτόνα θεωρούσανε γι' άρχοντα. Ο ίδιος σαν πονηρός—γιατί στην φερφιά, στο αίμα, στην αδικία και στα πτώματα των ανθρώπων που για το πετσί του θυσιάζονταν, έστησε το θρόνο του—διάδοσε κατάληλα πως βαστα απ' τους ανύπαρχτους θεούς! Έτσι καταλάβαινε πως η θέση του εξισφαλιζότανε. Λάβε υπ' όψη σου τώρα τούτο: Την ανυπαρξία πνευματικής ανάπτυξης. Ο άνθρωπος έξω απ' τον αφέντη είναι ρες κ' ούτε να το σκεφτεί κάνει απόπειρα. Δε συλογιέται τη μειονεχτική θέση του. Όλα τα εξηγελ μένα «έτσι ε'να». Αναπτύσσεται ο μοιρολατρισμός απ' τη μιά μεριά, στερεώνεται απ' την άλλη ο θρόνος της εκμετάλεψης!

Γιατί;

(τό τέλος στο έρχόμενο)

ΜΙΚΡΗ ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ Ι ΕΛΑΣΣΟΝ

Χαρίζεται στους ποιητές που άνκαι πετούνε στά σύνεφα, ώστόσο χωνέβουν καλά !!!

"Α, είμαστε οί λύκοι—οί μπολσεβίκοι
 ένας δχλος αίμοδόρος, άμαθής,
 (λέει ο αίθεροβάμων ποιητής !)
 καπιοι τύποι σκοτεινοί, που καταβάθος
 είναι νά τούς οίκτηρει κανείς !
 (Οίκτος άριστοκρατικός, λεπτός, έβγενής !)
 Καλαμαράδες, έπιτήδειοι, δημοκόποι,
 ιδεολόγοι τής δεκάρας, τής στιγμής !
 (δέν ξέρουμε τί θέλουμε κέμεις !)
 Για φαντασθείτε, αίθεροβάμων ποιητά μου,
 πούχετε όφτσια και μισθούς δπως νά πεις !—
 για φαντασθείτε : τούς άχρειους, τούς άναιδεις !
 "Έχετε δίκιο νά μās λέτε, οίχτείροντάς μας,
 ήλίθια θύματα τής έποχής,
 ανάξια ναβάγια τής ζωής !
 Τά λόγια σας, οί λαξεφτοί σας στίχοι
 είναι σά νά τούς βάσκανε κανείς !
 (δέβαια, έμεις οί παλιομπολσεβίκοι, έμει!..)
 "Ωστόσο θάθελα νά ξέρω, αγαπητέ μου,
 άν εισθ' έν γνώσει τής δυστυχίας τής σημερινής:
 (ή μήπως δέν άναμιγνύεσθε σέ ζητήματα « πολιτικής ;!..»)
 Για βολτάρετε λιγάκι στά σοκάκια
 κάποιια φτωχογειτονιάς πληχτικής.
 (έκει θά δείτε, σās βεβαιώ, σκελετούς άνθρωποειδεις!)
 Σε κάτι όπόγεια σκοτεινά κι' αραχλιασμένα,
 που ή πείνα ακούγεται νά κλαίει όλημερίς
 (ένώ ο Κύριος μέ τούς άγίους του προσδέπει άπαθής!
 χαχά! τά θύματα τής Μοίρας,, τής άκάμπου, τής σκληρής!)
 "Αλλά ξεχνώ ότι καταπιάνεσθε μ' άνώτερα
 έργα—άσχολίες τέχνης «όψηλης!»
 (άχ, οεις οί θαλαζοαίμετοι τοδ πνέδματος άετιδεις!)
 ξεχνώ ότι ή τέχνη σας ή καθαρά άπαιόνει
 τά χυδαιότητα τής καθ' ήμέραν ζωής
 (έσεις πετάτε μέσ' τά σύνεφα έφτυχεις....)
 "Οπωσδήποτε σās ζητώ συγγνώμη
 γιατί σās παρэнόχλησα, άγενώς φερθείς:
 (άμα δ*ν έχει τί νά κάνει κανείς!..)
 "Όμως τό ξέρω ότι περιφρονητικά θά μου πήτε,
 (πού ξέρει νά ζήσει στήν κοινωνία άξιοπρεπής):
 «—Πούφ ένας λύκος—μπολσεβίκος—κουμουνιστής..»
 σάν καλός άνθρωπος του θεου νομοταγής,

† ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ

Τελειώσανε τὰ ξεφωνητά στους Δελ-
 φούς κι' άκόμα νά ήουχάσουμε. "Αρχέφανε
 νά γράφουνε έντύπωσες τώρα άπ' τις γιορ-
 τάδες και νά εκφέρουνε τις γνώμες τους.
 "Ενας λοιπόν πρόμαχος τής διδασκαλίας του
 έβραίου προφήτη λέει πώς έφ' όσον υπάρ-
 χει ο Χριστιανισμός, τι θέλει και γυρέβει ο
 Σικελιανός νά κατασκευάσει άληνα θρησκεία
 και κάπιο άλλος ισχυρίζεται πώς δέν ται-
 ριάζει σέ «ποιητή» νά καταπιάνεται με δου-
 λειές ... Θεών !

"Ενοείται πώς κι' όλοι οί άλλοι, τις ή-
 διες περίπου μωρολογίες, λεπτές, έβγενής κ' έ-
 ξακολουθάνε νά διατυπώνουνε στο ντόπιο
 και ξένο τύπο. "Η διαφορά ώς τόσο είναι
 πώς όλ' άφτά καθώς τό τονίσαμε στο προ-
 ηγούμενο μας φύλο, είναι έργο τών άστών
 διανοουμένων που νοιώθοντας τό έδαφος
 όλο και νά γλυστεράει κάτω άπ' τά πόδια
 τους, ένοούνε όπως-όπως νά διατηρήσουνε
 όσο μπορέσουνε τήν κυριαρχία τους άπάνω
 στις μάξες, γιατί έτσι εξασφαλίζεται ή ....
 καλοτέραση τους ! Δέν είναι βέβαια άνάγκη
 νά σημειώσουμε πώς ο «κοσμάκης» δέν παίρ-
 νει τέτια χάπια σήμερα ! "Ας τό μάθει λοι-
 πόν τό διεθνές συγκρότημα τών άστών δια-
 νοουμένων που τσακίζονται για τή Δελφι-
 κήν ιδέα, πώς «πέρασε πιά ο καιρός που
 δένανε τὰ σκυλιά με τὰ λουιάνικα» !

"Αμέσως ύστερ' άπ' τό μοιραίο σβύσιμο
 τής Μαρίας Πολυδούρης, πέθανε κι' ο Νί-
 κος Σαράβας στο Πολ. Νοσοκομείο άπό μιá
 φριχτή άρώστεια. "Η Πολυδούρη, ήτανε μιá
 άγνη ποιήτρια ένός έβγενικού αίστήματος :
 τής άγάπης. Τό έργο της—δυό συλογές τρα-
 γουδιών—άπ' τό όποιο λείπει κάθε ήχος
 κοινωνικής πνοής—άποδείχνει τό σωστό του
 παράπανω χαρακτηρισμό.
 "Ητανε βέβαια κι' άφήθ ύμα του περιβάλον-
 τος και τών συνθηκών τής ζωής και για τού-
 το δέν κατάφερε νά ξεπεράσει τόν έαφτό
 της. Κι' ο Σαράβας τά ίδια, είχε τό πνέμα
 του σκλαβωμένο, άν και στο τηλεφάιο του
 μυθιστόρημα «Μιά πληγή δίχως αίμα», έδει-
 ξε μιá συμπάθεια πολυ άνθρώπινη προς
 τούς ratés τής κοινωνίας. "Αν ζούσε, ίσως
 άργότερα κατάφερε νά λυτρωθεί έντελώς
 άπ' τά δεσμά τής σκέψης που σφυρηλά-
 τησε τόσους αιώνες με σύστημα ή άρχουσα
 τάξη πούχε όργανό της και τήν τέχνη.
 "Απ' τήν Πολυδούρη βέβαια μιá τέτια στερο-
 φή θάτανε έντελώς αδύνατη.

"Ενας γάλος «ποιητής» ο Paul Gerdaldy,
 ήρθε στην Αθήνα και σήκωσε τήν ... «άρι-
 στοκρατία» στο ποδάρι. "Εδωσε δυό ή τρεις
 όμιλίες και τά δεσποινάρια με τά ψεφτογα-
 λικά τους τής άνωιέρας Αθηναϊκής κοι-

ωνίας» κατακλύσανε τις σάλες για νάκού-
 σουνε τόν έβγενή γαλάτη που μίλησε για θέ-
 ατρο και ποίηση. Στο μεταξύ ο καθημερινός
 τύπος δέν έπαψε άπό του νά μιλεί γιαφτόν
 δημοσιέβοντας σκίτσα του και φωτογραφίες
 και παίρνοντας του συνέντευξες και νά ει-
 δοποιεί πώς ο ποιητής έξακολουθεί νά ....
 ύπογράφει τά βιβλία του στού "Ελεφτερου-
 δάκη και στού Κάουφμαν ! Νά πώς άφτο-
 ρεκλαμάρονται οί ξένοι «ποιητές» : σκορπί-
 ζοντας άφτόγραφα !

"Έχουνε δίκη οσο άπελπίζονται με
 τή νοοτροπία του σημερνού νεόληνα «δια-
 νοούμενου». Οί άπόδειξες, σωρό κάθε μέρα.
 "Ιδού μιá άπ' τις τηλεφάιες, ίκανή ν' άπο-
 δείξει τόν ισχυρισμό : "Η επίθεση μιās
 πρωϊνής έφημερίδας ένάντια στή μεταφρα-
 στική έργασία του κ. Γρυπάρη και πιό γε-
 νικά, ένάντια στο έθνικό θέατρο που άκόμα
 βρίσκεται ... στά χαρτιά ! Φανταστήτε ! "Ο
 άρθογράφος—σύμβολο τής νεοελληνικής κα-
 κομοιριάς—προτείνει νά σηματοποιηθεί «πνε-
 ματική άστυνομία» (!) για νά ... σφυρίζει
 όσα έργα (όλα φυσικά) είναι γραμένα στή
 δημοτική και δέν τονώνουνε τό ... πατριω-
 τικό αίστημα ! Στά ΓΑΒγίσματα άφτά, μονά-
 χα τούτη ή άνάλογη άπάντηση χωρεί :
 Ούστ !

"Ο Γκάντι βρίσκεται άκόμα φυλακισμέ-
 νος, ένώ στο μεταξύ οί σύγκρουσες τών πο-
 λυάριθμων πιστών όπαδών του συνεχίζου-
 νται όλο και με μεγαλότερην όξύτητα με τούς
 όχιρους εκμειταλεφτές τής άπέραντης χώρας
 του για τήν άποτίναξη του ζυγού που τούς
 πεθαίνει κάθε μέρα. Μοιραία ή «παθητική
 αντίσταση» όδήγησε εκεί ακριβώς άπ' όπου
 θάπρεπε νάρχεψει : στή βία ένάντια τής
 βίας !

Τήν αντίδραση του έγγλέζικου μιλιτα-
 ρισμού για τήν κατάπιξη του κινήματος
 βοηθούνε μ' όλα τους τά μέσα, άθέμιτα
 πάντα, κ' οί πλούσιοι έντοί, οί μαχαραγιά-
 δες πούχουνε άμεσο συμφέρο νά διατηρηθεί
 ή ξένη κυριαρχία γιατί έτσι εξασφαλίζονται
 τά όργια τους σε βάρος τών φτωχών—μα
 τόσο είναι τό μίσος πούναι γέννημα του συ-
 νειδητού ταξικού ξυπνήματος τών προλετά-
 ριων έντών, ώστε τίποτα νά μην είναι δυ-
 νατό νά σταματήσει τήν άκατάσχετην όρμη
 του για τό γκρέμισμα του αίσχρου κι άπάν-
 θρωπου καθεστώτος και τήν έξαφάνιση τής
 άδικίας άπ' τή χώρα τους. "Ετσι θά πά-
 ψουμε νά λέμε : Rulle Britannia !

Η ΟΜΑΔΑ «ΤΕΧΝΗ»

Ἄληθινά, ἡ ομάδα «Τέχνη» ἔδωσε τὴν ἐφκαιρία μὲ τὴν πρώτη ἐμφάνισή της στὶς σάλεις τοῦ Στρατηγόπουλου νὰ δείξει πῶς καλὰ ἀποτελέσματα μπορεῖ νὰ προσφέρει μιὰ προσπάθεια ὁμαδική. Εἶναι βέβαια φανερό πῶς παρὰ τὴν ἐργασία πού θὰ καταβλήθηκε γιὰ τὴν παρουσίαση ὁμοιογένειας στὸ πνεύμα τῆς δουλειᾶς τῶν καλλιτεχνῶν πού λάβανε μέρος, δὲν κατορθώθηκε νὰ πραγματοποιηθεῖ τοῦτο ὁλοσδιόλου, γιὰφτὸ νὰ παρουσιάστηκε τὸ φαινόμενο τῆς ἀσμφωνίας. Μᾶλλον λόγια, ὑπάρχουν ὁρισμένοι καλλιτέχνες ἀπάφτους πού πήγαν μέρος στὴν ομάδα «Τέχνη», πού τὸ ἔργο τους ἀποτελεῖ μιὰ παραφωνία ἀνάμεσα στὴ λοιπὴ δουλειά πού φέρνει τὴ σφραγίδα τῶν καινούργιων τύσεων τῆς Τέχνης. Καὶ γιὰ νὰρθομεν σὲ λεπτομέρειες, θὰ πρέπει νὰ σημειωθεῖ πῶς κιὰφτοὶ ἀκόμα πού ἀντιπροσωπεύουν ἄς ποῦμε τὶς ξεκαθαρισμένες ἀναζητήσεις, δὲν καταφέρναν ἔξω ἀπ' τὴ μορφή τῆς ἐργασίας τους νὰ δείξουν πῶς συγκινοῦνται γιὰ τὰ γύρω τους. Ἐξακολουθοῦν δυστυχῶς νὰ θεωροῦνε τὰτομα τους, σὰν πρόσωπα πού δὲν ἔχουνε καμιὰ ἀμεση σέση μὲ τὴν κοινωνία ὅπου ζοῦνε καὶ συνεισφέρουν, πιστεύουν πῶς ἀπάφτους τὸ profanum vulgus, δὲν μπορεῖ νὰ ὠφελῆθῃ γιὰτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς νιώσει, ἐπειδὴ ἡ Τέχνη... ἔχει ἰδιότητες ἀριστοκρατικές! Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς οἱ σκουριασμένες ἀφτές ἰδέες ἀπ' ἓνα ξυπνημένο καλλιτέχνη, πᾶνε ἀπ' ἐκεῖ ποῦθῆσαν, γιὰτὸ ἀφτός, νιώθει βαθειὰ καὶ συνειδητὰ πῶς καθήκοντα δημιουργοῦνται γιὰ τὰτομο του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ζεῖ.

Ὡστόσο, κλείνουμε τὴν παρένθεση ἀφτῆ, γιὰτὸ οὔτε ἡμεῖς ὑπάρχει γιὰ νὰ μιλήσουμε πλατιά στὸ σημεῖο ἀφτό, οὔτε καὶ σκοπὸς τοῦ σημειώματος εἶνε νὰ δείξει τὸ δρόμο στοὺς καλλιτέχνες πούχουνε τὸ πνεύμα τους σκλαβωμένο. Μιὰνᾶλη φορὰ πιστεύουμε πῶς θὰ δοθεῖ ἡ ἐφκαιρία νὰ τὰ ποῦμε ἀνοιχτά. Ἄλλοι, οἱ ζωγράφοι, γλύπτες κτλ. τῆς ομάδας «Τέχνη» τὰ καταφέρναν νὰ δείξουν πῶς ἔχουνε χωνέψει κατὰ ἀπλά πράγματα σχετικά πρὸς τὰ μέσα πού πρέπει νὰ διαθέτει καὶ τοὺς τρόπους ὁ σημερινὸς καλλιτέχνης, μὰ ἔξω ἀπ' ἀφτὰ πού βέβαια εἶναι σημαντικὰ τίποτ' ἄλλο δὲν καταφέρναν. Κι' ὁ λόγος—γιὰτὸ οἱ καλλιτέχνες τῆς χώρας μας ἔξω ἀπὸ ἓνα-δύο, δὲ μάθῃνε πῶς ὁ ἀνθρώπος πού σκέφτεται τοῦ 1930 εἶνε εἶναι μικροαστός, εἶνε προλεταριος, δὲν εἶναι δυνατό νὰ συγκινηθεῖ μὲ προσπάθειες μονάχα, πού στὸ κάτω-κάτω οὔτε ὡς τέτιες δὲ δείχνουν πῶς μποροῦνε νὰ φτάσουν σὲ κατὰ πῶς ἀνθρώπινο καὶ πῶς θετικό. Γιὰτὸ, καμιά φορὰ δὲ θάναϊ δυνατό στὸν ἀνθρώπο τοῦ σήμερα πού διψᾷ γιὰ μάθηση, νὰ προξενηθεῖ ἓνα συναίσθημα συγκλονισμοῦ ἀπὸ θαυμασμό καὶ συγκίνηση σὰν

ἀντικρίσει ἓνα ἔργο πού ὡς περιεχόμενο τίποτα δὲ λείει. Ἀφτὸς εἶναι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ὅλοι οἱ ξένοι πού βαφτιστήκανε «δασκάλοι» δὲ γενοῦνε ἀφτόρημα καὶ συνεισφέρουν ἀληθινά, τὸ θαυμασμό—μὰ ψέφτικα καὶ συμβατικά. Ὁ θαυμασμός τῆς κλίμας τῶν ταλαράδων εἶναι ἐπιφανειακός, χωρὶς καμιά βάση πού νὰ τὸν δικαιολογεῖ. Ἐτσι λοιπὸν ἀφτοὶ οἱ maitres δὲ θὰ ζήσουνε μῆτε σὰν ἐκπρόσωποι μιᾶς ὁρισμένης ἐποχῆς καὶ ὁρισμένων τάσεων, μῆτε ἀκόμα ὡς συντελεστὲς μιᾶς προσπάθειας πού δὲν ... ὁλοκληρώθηκε! Ἡ ἐφήμερη δόξα τῶν περισσότερων ἀπ' ἀφτοὺς δὲν πρέπει συνεισφέρουν μὰς ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν πού δὲν ὀφείλεται σὲ λόγους καθαρά ... ἐμπορικούς!

Παράλληλα λοιπὸν πρὸς τὴν προσπάθεια πού καταβάλλεται γιὰ τὴν ἀποτίναξη τῶν παλιῶν ἰδεῶν περὶ τῆς τέχνης γενικά ἀπ' τοὺς ἔλληνες καλλιτέχνες, θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ καὶ προσοχή καὶ σημασία ἰδιαίτερη στὸ εἶδος τοῦ θέματος πού οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ γίνει ζήτημα ἐπιδείξετε! Ἄνοιξτε ἓνα φύλο ξένο καθαρά πρωτοποριακὸ καὶ θὰ διῆτε ἀμέσως πῶς οἱ ἄλλοι καλλιτέχνες ἐκφράζονται κολεχτιβιστικά γιὰτὸ ἔχουνε συνείδηση τῆς ἀποστολῆς του μέσα στὴν κοινωνία. Θὰ διῆτε ὅτι χωνέψαν καλὰ τὴ μεγάλη ἀφτὴ ἀλήθεια. Τὰ ἔργα τους φτιαγμένα μένα ἐλάχιστο ποσὸ μέσων μάλον σκέδια πολὺς φορὲς, θὰ σὰς μιλήσουν ἀπ' ἐφτίας καὶ θὰ σὰς ὑποβάλουν. Οἱ περισσότεροι ἀπ' ἀφτοὺς δὲν εἶναι βέβαια οὔτε Πिकासό, οὔτε Ντεραίν, μῆτε Φουζιτὰ μῆτε ... Βὰν Ντόγκεν καὶ γιὰ τοῦτο ἀγνωστοὶ στὸν κόσμο τῶν «μορφωμένων» φιλοτέχνων πού θαμίζουνε ἐκείνους τοὺς καλλιτέχνες πού θέλουν οἱ ... ἐμποροὶ καλλιτεχνημάτων, ἡ ἀγορά! Φυσικά καὶ σὲ μᾶς γίνεται κατὰ παρόμοιο: ἐπιβάλλονται ἄς ποῦμε ἐκείνοι οἱ ζωγράφοι, γλύπτες κτλ. πού ἔχτιμᾶ ὁ «ἐκλεχτός» κόσμος πού παρεβρίσκειται στὰ βερνισὰς τῶν ἐκθέσεων! Καὶ γιὰ ἓνα μέρος δυστυχῶς τοῦ λοιποῦ κοινού, τοῦ ἀληθοφάνητου ἢ μογογιὰ ἀφτὴ περνᾶ, γιὰτὸ τὴν ὑπόδειξη τοῦ «ἐκλεχτοῦ» κόσμου τῶν ἐγκαίνων, ὑποβοηθοῦνε καὶ οἱ τεχνοκρίτες πού τώρα τελεφταῖα ἄρχισαν νὰ συμβουλεύουνε καὶ νὰ παροτρύνουνε τοὺς ἐργάτες τῆς σμίλης νὰ φέρουνε τὰ μάραρα ἢ τὰ πινέλα ἢ τὴν γλυπτικὴ γιὰτὸ δὲν ὑπάρχει γιὰτὸ.

Τὰ ἔργα ἀφτῆς τῆς ὁμαδικῆς ἐκθέσεως πού προκαλοῦνε τὴν προσοχή καὶ τὰ ... ἐββενῆ σκόλια, εἶναι τοῦ Τόμπρου, τοῦ Ἀστεριάδη, τοῦ Ρέγκου καὶ τῆς Οἰκονομίδη. Μὰ καθὼς εἶπαμε στὴν ἀρχὴ κιὰφτοὶ ἔξω ἀπὸ ἓνα-δύο (βία) ἐνοοῦνε πολὺ πεισματάρικα νὰ ζοῦνε ἔξω ἀπὸ κάθε πραγματικότητα—ἔξω ἀπ' τὴ ζωή.

Οἱ λοιποὶ ἀπλῶς προσπαθοῦνε. Ζωγραφίζουμε γιὰ νὰ κάνουμε «τέχνη», ἂν καὶ ἀφκετοὶ ἀπ' ἀφτοὺς σὲ ξεχωριστὲς ἐκθέσεις δείξανε πῶς εἶναι πῶς «προχωρημένοι»!

ΗΛΙΑΣ ΖΙΩΓΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ν. Παπαγιωργίου «Ἀνάμεσα στοὺς Ἀνθρώπους». Ἐκδότης Ἄριστ. Ν. Μαβροῖδης.

Ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου φαίνεται πῶς βιάστηκε νὰ συγκεντρώσει σὲ βιβλίο τὰ διηγήματά του. Μποροῦσε πολὺ καλὰ νὰ μὴν τὰ ξανάφερνε στὴ δημοσιότητα ἀφού μιὰ φορὰ εἶχανε δημοσιεφτεῖ σὲ διάφορα περιοδικὰ. Διαβάζοντας τὸ πρῶτο διήγημα αἰστάνεσαι πῶς ὁ συγγραφέας ξαίρει καλὰ νὰ διηγείται καὶ νὰ παρατηρεῖ, μὰ ἡ ἐντύπωση ἀφτῆ ἀλλάζει ὅσο προχωρεῖς. Γίνεται ὁλοφάνερο πῶς ἀπὸ ὅλα τὰ διηγήματα λείπει ἡ πείρα τῆς ζωῆς. Ὁ συγγραφέας πολὺς φορὲς ἀποξενώνεται ὁλοτελῶς καὶ παρασέρνεται σὲ κατὰ ρομαντικὲς καὶ ἀνοήσιες παρομοιώσεις. Στὸ πρῶτο διήγημα «ὁ Καμπούρης» μᾶς διηγείται ὁ ἥρωας τὴν ἱστορία του πού μᾶς φαίνεται ἀπίστεφτη, γιὰτὸ ἐκεῖ πού μᾶς λείει πῶς τὸν δέριανε ἀμέσως καταλαβαίνουμε πῶς τὸ δῆρσιμο δὲν εἶναι τίποτα παρὰ ἓνα κόλπο γιὰ νὰ γίνει πιστεφτὴ ἡ θλιβερὴ του ζωή. Ὁ καλὸς συγγραφέας ὅπως ξαίρουμε, ζωντανεύει τὰ πρόσωπα, μᾶς τὰ παρουσιάζει μὲ τέτοια δύναμη πού νομίζουμε πῶς τὸν εἶχαμε ἀνταμώσει στὴ ζωή. Ἐπειτα ὅλοι οἱ ἥρωες τοῦ Π. εἶναι ἀνθρώποι σκεδὸν ἀποτρελαμένοι (ὁ Καμπούρης, ὁ Μπάροφης, «τρελαμένες ψυχές») κανένας δὲν εἶναι ἀνθρώπος ζωντανός ἢ ἀνισοροπία κυριαρχεῖ ἀπάνω τους. Δὲν πιστεύω ἡ κοινωνία νὰ εἶναι ὅλη γεμάτη ἀπὸ τέτοιους ἥρωες,—ἔχει ἀνθρώπους πού ζοῦνε, δημιουργοῦνε τὴ ζωή των, ὀνειρέβονται, ἀγωνίζονται κτλ. Μὰ ἀπ' ἀφτοὺς κανένας δὲ φαίνεται μέσα στὰ διηγήματα τους. Ἐπειτα κείνα τὸ χι-χι, χό-χό πού τόσο συχνὰ τὰ μεταχειρίζεται ὁ συγγραφέας καταντῆνε ἀηδιαστικά. Ἐκεῖ πού δὲν πρέπει τοὺς βάζει νὰ σαρκάζουνε κάνοντας ἀφτό τὸ χι-χό. Ὁ κ. Παπ. πού δείχνει πῶς μπορεῖ νὰ γίνει ἓνας καλὸς διηγηματογράφος ἄς προσέξει καλύτερα καὶ προσεχτικότερα τὴ γύρω του ζωή.

ΣΤ. ΣΤ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΓΙΑΝΗΣ Δ. ΦΩΤΙΟΥ

Ἐνας συνεργάτης καὶ πολύτιμος φίλος μας ὁ Γιάνης Φωτίου, πέθανε πρὶν ἀπὸ μερικὲς μέρες (στὶς 4 τε.) ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ἐπιπλοή πού δηλητηρίασε τὸν ὄργανισμὸ του.

Γιὰ μᾶς πού τὸν γνωρίσαμε σὰ φίλο καὶ σὰν ἀνθρώπο πού καλουργοῦσε τὰ γράματα μὲ πάθος σκεδόν, ὁ χαμός του θὰ μείνει ἀξέχαστος. Δὲν ἦταν ὁ Φωτίου γνωστός στοὺς φιλολογικούς κύκλους παρὰ σὲ μιὰ μικρὴν ομάδα νέων πού τὸν ἀγαποῦσαν καὶ ἔχτιμούσαν τὶς προσπάθειες του.

Ἦταν ἓνας νέος ὀνειροπόλος καὶ ἐνθουσιώδης μαζύ, πού ἀνεπιφύλαχτα ἐξεδήλωνε τὴν ἀγανάκτηση του γιὰ τὶς κακίες τῶν ἀνθρώπων πού γιὰτὸ μισοῦσε καὶ τὸν ἐνθουσιασμό του γιὰ τοὺς ἐργάτες τοῦ Ὠραίου. Μιὰ συμπάθεια ἀπὸ τότες ἔδειξε πρὸς τοὺς ἀγῶνες τῶν προλεταρίων ὅλου τοῦ κόσμου ἐνάντια στοὺς πλούσιους. Συχνὰ ἔφερνε στὰ χεῖλια του τοὺς στίχους ἐνὸς τραγουδοῦ ἀπὸ τὴ «Νέα Ἐπιθεώρηση»:

Ἐμένα δὲ μὲ συγκινοῦν τὰ μαραμένα ῥόδα μονάχα ἢ κίτρινη θοαριὰ τοῦ πεινασμένου [σκλάβου]!

Μιλοῦσε γιὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 17 μὲνθουσιασμοῦ ἀσυγκράτητο καὶ μὲ μίσος ἐνάντια στοὺς τύρανους πού ἐξεδήλωνε μὲ χίλιους τρόπους. Εἶχε γράψει μιὰ σειρά «κόκινων τραγουδιῶν» πού φυσικά δὲν εἶδαν τὸ φῶς. Ἐν' ἀπ' ἀφτὰ τῆς συλλογῆς τὸ πέρασμα τῶν σκλάβων θὰ δημοσίεφε ἡ «Νέα Ἐπιθεώρηση» στὴν ὁποία ἔστειλε, ἂν δεχότανε νὰλαχτεῖ ἓνας στίχος πού θύμιζε κάποιον τοῦ Μαβίληθαρῶ. Ὁ Φωτίου προτίμησε νὰ μὴ δημοσιεφτεῖ. Τότες εἶχε γράψει καὶ δύο μελέτες γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς πού διάβασε μόνος στὸ διλό του κύκλο—σὲ τρεῖς φίλους, καθὼς καὶ ἓνα δραματάκι τὸ «Γλάρο», καθὰ ἐπαναστατικὸ πού τώρα τελεφταῖα τὸχε βασικά ἀλλάξει, καθὼς μᾶς ἔλεγε μὸλις πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες πού πήγαμε νὰ τὸν ἐπισκεφτοῦμε. Ἀργότερα ὁ Γκαίτε μὲ τὶς μεταφράσεις τοῦ Χατζόπουλου τὸν εἶχε μαγεῖ. Ἐνα μικρὸ διάστημα εἶχε πάθει ψύχωση μὲ τὴ Γερμανία, μὲ τὸ Γερμανικὸ πολιτικὸ. Ὁ Βέρθερος πού ὠδήγησε στὸ θάνατο τὸς νένους στὸν καιρὸ τῆς πρωτοδημοσίεφσης του, εἶχε ἐπιδράσει βαθειὰ καὶ στὸ Φωτίου. Πῶς ὕστερα ὅμως, ἔπαψε πῶς νὰ τὸν θεωρεῖ ὡς ἀριστοῦργημα. Στὸ διάστημα ἀφτό εἶχε μεταφράσει τὸ μεγάλο μυθιστόρημα τοῦ Thomas Hardy «Τὲς ὄφ δι Ντάμπερβιλς» πού ἐπρόκειτο ὁ φίλος ἐκδότης Μαβροῖδης νὰ τυπώσει. Οἱ ποιητὲς Shelley, Kits καὶ Tenysons ἐπίσης τὸν ἐνθουσίασαν γιὰ ἓνα μικρὸ διάστημα. Εἶχε μεταφράσει μερικά τους τραγούδια. Τὸ ἴδιο εἶχε μεταφράσει καὶ μιὰ μελέτη κάποιου ἐγγλέζου γιὰ τὸν Σέλλεϋ ἀπὸ τότες, πού μὸλις προχτὲς ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ συμφωνία μὲ τὸ κ. Γκωβόστη τὴν πήγαμε στὸν τελεφταῖο πού προορίζετο στὴ σειρά τῆς «Σύγχρονης Σκέψης».

Τὴν ἀθόρυβη λοιπὸν ἀφτὴ ἐργασία δὲν τὴν ξέρουν παρὰ οἱ φίλοι του. Ἀφτὸς εἶν' ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο εἶναι ἀγνωστὸς σκεδόν ὁ Φωτίου.

Εἶχε πρωτοφανερῶς σὲ κατὰ μικρὰ περιοδικὰ καὶ κατόπι στὰ φιλολογικὰ παρῶρημα τῆς Ἐγκυκλοπαίδειας τοῦ Μακρῆ ὅπου ὑπάρχουνε πολὰ τραγούδια του.

Ἡ «Ν. Ἐστία» σὶς σελίδες τῆς «Πρωτοπορίας» τοῦ φιλοξένησε ἓνα ἢ δύο τραγούδια του. Καὶ ἡ «Προή» πέρου τοῦ δέχτηκε δύο γράματα του ὅπου χτύπαγε τὸ διεφθνητὸ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐλληνικὰ Γράματα».

Ο ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΑΡ. Ν. ΜΑΥΡΙΔΗ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ
ΤΗΝ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΝΕΩΝ
ΠΟΙΗΤΩΝ
ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ
1920-1930

(ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠ. Ν. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗ)

Θά περιλαμβάνει :

Τους κυριώτερους νέους ποιητές που φάνηκαν κ' ἔδρασαν μέσα στο διάστημα τῆς τελευταίας δεκαετίας με τὴν φωτογραφία τους καὶ με βιογραφικά καὶ βιβλιογραφικά σημεῖωματα.

Κ. Ἀλέπης, Λ. Ἀλεξίου Φ. Ἀνχτολέας, Τ. Ἀνθίας, Μ. Βαῖανος, Φ. Βατίδη, Ο. Βατίδου, Α. Βεάκης, Α. Γαλανάκη, Γ. Γρηγόρης, Κ. Δαρρής, Γ. Δελής Η. Δελφός Γ. Δημάκος, Κ. Δρακόπουλος, Π. Δρουσιώτης, Κ. Ἐρμανουήλ, Π. Ἐβράτης, Σ. Ζαρκιῆς, Ι. Ζερβός, Μ. Ζώτας, Κ. Θρακιώτης, Γ. Θεοδωρίδης Λιλή Ἰακωβίδη, Μ. Κανελλής, Γ. Κανελλόπουλος, Σ. Καμηλλέρης, Κ. Κουκῆς, Φ. Κατσιπης, Μ. Καλλοναῖος, Γ. Κασόλας, Κ. Καρυωτάκης, Σ. Καρπιτσάκη, Π. Κριναῖος, Κ. Κοφιλιώτης. Ἰ. Καφαμπέλης, Ι. Κοττσιούλας Μ. Κυριακίδης, Ἀ. Λαῖζος, Ὁ. Λάσκος, Θ. Λαλαπᾶνος, Α. Μαγγανάρης, Ἀ. Μαυρίδης, Σ. Μαυροειδῆ, Ἰ. Μοσχονάς, Ρ. Μπούμη, Β. Μεσολογγίτης, Δ. Μοάσου, Σ. Μπολέτσης, Γ. Μαλιτζός, Δ. Οἰκονομίδης, Ἰ. Παναγιωτόπουλος, Σ. Παναγιωτόπουλος, Μ. Παπανικολάου, Μ. Πετρίδης, Μ. Πολυδούρη, Ν. Προεστόπουλος, Π. Πρεβελάκης, Κ. Παπαδάκης, Α. Ραζέλος, Αἰμ. Ριάδης, Ἰ. Σίδηρης, Μ. Στασινοπούλος, Θ. Σκουρλής, Ρ. Σεγκοπούλου, Γ. Σταμπολής, Μ. Σουλούδης, Γ. Σταυρόπουλος, Γ. Τσουκαλάς, Ἰ. Χονδρογιάννης, Α. Χρυσόπουλος, Β. Χανιώτης, Π. Ψαλτίρας, Γ. Θεοχάρης, Ἀ. Μεντζελίδης, Κ. Κουράκος, Θρ. Στυράκης Γ. Κισκίρης Ν. Λάιος.

Ὅλοι οἱ παραπάνω παρακαλοῦνται νὰ στείλουν στὰ γραφεῖα μας (**ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗ 4**) ἀπὸ ἓνα ἀντίγραφο φωτογραφίας τους συνοδευμένο ἀπὸ 50 δρχ. γιὰ νὰ γίνουν τὰ κλισέ ὅλα ὁμοίμορφα σὲ μιὰ παραγγελία. Αὐτοὶ ποὺ δὲ θὰ στείλουν φωτογραφία θὰ μείνουν δίχως πορτραῖτο.

Ἡ "ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ,, ΘΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ